

PETERIS THIELIS: ŽMOGUS, KURIO BIJOMA. BET AR ŽINOME, KO IŠ TIKRŲJŲ?

„Kokia svarbi tiesa yra tokia, su kuria su tavimi sutinka labai mažai žmonių?“

Tai vienas garsiausių Peterio Thielio klausimų. Ir jis gana tiksliai apibūdina patį Thielį.

Peteris Thielis – vienas įtakingiausių Silicio slėnio žmonių. „PayPal“ bendraįkūrėjas, pirmasis išorinis „Facebook“ investuotojas, „Palantir Technologies“ bendraįkūrėjas, investuotojas į daugybę technologijų kompanijų ir knygos „Zero to One“ autorius.

Tačiau internete galima rasti ir visai kitokį jo portretą.

Žmogus, kuriantis technologinę pasaulio kontrolės sistemą. Slapto elito atstovas. Milijardierius, kaupiantis žmonių duomenis. Būsimos technologinės diktatūros architektas. Kartais – beveik komiksų piktadarys, ketinantis užvaldyti pasaulį.

Problema ta, kad tikrasis Peteris Thielis yra daug įdomesnis už šias legendas.

Norint suprasti, kodėl jo vieni klausosi, o kiti bijo, pirmiausia reikia suprasti, kaip jis mąsto.

ŽMOGUS NĖRA TOKS SAVARANKIŠKAS, KAIP JAM ATRODO

Vieną didžiausių įtakų Thieliui padarė prancūzų mąstytojas René Girard'as.

Girard'o mimetinės teorijos pradžia gana nepatogi: žmonės dažnai nori dalykų ne todėl, kad savarankiškai pasirinko jų norėti. Mes matome, ko nori kiti, ir pradedame norėti to paties.

Kopijuojame ne tik elgesį. Kopijuojame troškimus, statuso simbolius, ambicijas, vertinimus. Kartais net priešus.

Tačiau jeigu du žmonės pradeda norėti to paties, jie tampa konkurentais. Kuo daugiau konkuruoja, tuo daugiau stebi vienas kitą. Kuo daugiau stebi, tuo panašesni tampa.

Ir galiausiai žmogus gali būti visiškai įsitikinęs savo individualumu, nors didelę jo elgesio dalį jau formuoja kiti žmonės.

Ši Girard'o mintis tapo viena iš Thielio mąstymo ašių.

„KONKURENCIJA – PRALAIMĖTOJAMS“

Tai viena garsiausių Thielio provokacijų.

Iš pirmo žvilgsnio – absurdas. Visa mūsų ekonominė sistema moko, kad konkurencija yra progreso variklis.

Thielis žiūri kitaip.

Kai pradedi konkuruoti, tavo dėmesys persikelia nuo pasaulio į konkurentą. Jis sukūrė – kuri ir tu. Jis patobulino – tobulini ir tu. Jis bėga – bėgi paskui.

Thielis yra aiškinęs, kad konkurencijoje žmonės pradeda koncentruotis į tuos, kurie jau daro tai, ką visuomenė laiko vertinga, ir todėl gali nustoti kurti tai, kas iš tiesų nauja.

Ir Thielis šią konkurencijos logiką patyrė ne vien teoriškai. 1999–2000 metais jo „Confinity“, iš kurios išaugo „PayPal“, kariavo su Elono Musko „X .com“ dėl tos pačios internetinių mokėjimų rinkos. Kova buvo tokia, kad abi kompanijos degino pinigus klientų premijoms ir vis daugiau dėmesio skyrė ne tam, ką galima sukurti, o tam, kaip sunaikinti konkurentą.

Thielis vėliau prisiminė, kad tai buvo „tikras karas“, o vienas jo komandos inžinierius per bemieges darbo savaites net nubraižė bombos, skirtos X .com, schemą – kolegos, laimei, ją nurašė ekstremaliam miego trūkumui.

Asmeninės simpatijos irgi nebuvo didelės. Maxo Chafkino knygoje bendras jų pažįstamas jų tuometinį požiūrį vienas į kitą apibūdino labai trumpai: „Muskas mano, kad Peteris yra sociopatas, o Peteris mano, kad Muskas yra sukčius ir pagyrūnas.“

Tuo metu Musko X .com darbuotojams išsiųstame laiške apie konkurentus net buvo parašyta: „Kill them dead. Die, die, die.“ O „Confinity“ komanda per vieną gimtadienį išsikepė tortą su užrašu „die X .com“.

Galiausiai 2000 metais Thielis ir Muskas susitiko kavinėje, esančioje beveik vienodu atstumu nuo abiejų kompanijų biurų, ir susitarė dėl 50/50 susijungimo.

Tačiau taika truko neilgai: po vidinių konfliktų Muskui išvykus į povestuvinę kelionę jo oponentai kompanijoje surengė vadovybės perversmą, Muskas neteko CEO posto, o vadovavimą perėmė Thielis.

Ironiška, bet vėliau pats Muskas apie Thielį pasakė: „Peteris nesąmonių toleruoja dar mažiau negu aš. Mano tolerancija maža, bet Peterio – praktiškai nulinė.“

Visa ši istorija beveik laboratorijoje parodo tai, ką Thielis vėliau suformulavo daug trumpiau:

„Konkurencija – pralaimėjimams.“

Iš čia jo garsioji formulė „nuo nulio iki vieneto“ – nuo 0 iki 1.

Ne pagaminti dar vieną egzistuojančio daikto kopiją, o sukurti tai, ko anksčiau nebuvo.

Todėl tikras klausimas jam nėra „Kaip nugalėti konkurentą?“

Daug esmingesnis klausimas – ką galiu sukurti tokio, kad šitos konkurencijos apskritai nebūtų?

O JEIGU VISI KLYSTA?

Iš čia kyla dar viena Thielio obsesija – nepriklausomas mąstymas.

Jo garsusis klausimas:

„Kokia svarbi tiesa yra tokia, su kuria su tavimi sutinka labai mažai žmonių?“

Tai nėra raginimas automatiškai prieštarauti daugumai. Jeigu visi sako, kad Žemė apvali, nebūtina dėl originalumo skelbti ją plokščią.

Thielio klausimas kitas:

Ar tai, ką laikau savo įsitikinimu, iš tikrųjų patikrinau, ar tik perėmiau iš aplinkos?

Šitas klausimas jam galioja ne tik verslui. Jis galioja visai visuomenei.

THIELIS MANO, KAD VAKARAI ĮSTRIGO

Mes mėgstame pasakoti sau, kad gyvename nepaprasto technologinio progreso epochoje.

Thielis į tai žiūri skeptiškai.

Taip – turime internetą, išmaniuosius telefonus, socialinius tinklus, dirbtinį intelektą.

Tačiau jis nuolat klausia: o kur likęs fizinis pasaulis?

XX amžius davė masinę automobilizaciją, aviaciją, antibiotikus, branduolinę energetiką, kosminius skrydžius. Žmogus nuskrido į Mėnulį.

Thielio požiūriu, daugelyje fizinio pasaulio sričių Vakarai vėliau pradėjo stagnuoti.

Todėl jį domina ne dar viena programėlė. Jį domina energetika, kosmosas, biotechnologijos, DI, medicina ir radikalus gyvenimo pratęsimas.

Net mirtis jam nėra tema, kurią žmogus privalo uždaryti sakiniu: „Taip jau yra.“

Jis finansavo biologinio senėjimo tyrimus ir projektus, ieškančius būdų ilginti žmogaus gyvenimą.

Vėl tas pats mąstymo principas: jeigu visi kažką laiko neišvengiama, Thielis klausia – kodėl?

IR TADA PRASIDEDA POLITIKA

Čia Thielis tampa gerokai kontroversiškesnis.

2009 metais jis parašė:

„Aš nebetikiu, kad laisvė ir demokratija yra suderinamos.“

Tai tikra Thielio citata.

Tačiau iš jos nereikia pagaminti kitos – „Thielis nori diktatūros“. To jis nepasakė.

Jo mintis buvo kita.

Thielis nepasitiki masinės demokratinės politikos gebėjimu išsaugoti jo suprantamą individualią laisvę. Jis net rašė apie savotiškas lenktynes tarp politikos ir technologijos, kurių prizas – žmogaus laisvė.

Ankstyvojo Thielio libertarinė svajonė todėl buvo ne tiek užimti valstybę, kiek rasti erdves, kuriose būtų galima pabėgti nuo politikos kontrolės.

Technologija jam buvo viena tokių erdvių.

Ir čia prasideda Peterio Thielio paradoksas.

PALANTIR

2003 metais Thielis kartu su kitais įkūrė „Palantir Technologies“.

Tai nėra slapta kompanija. Ji prekiaujama biržoje.

Jos produktų esmė – padėti organizacijoms sujungti skirtingose sistemose esančius duomenis ir juos analizuoti.

Tarp jos klientų yra ne tik verslas. „Palantir“ technologijas naudoja gynybos, kariuomenės, žvalgybos, teisėsaugos ir migracijos institucijos.

Ir čia atsiranda visiškai pagrįstas klausimas.

Valstybė jau turi daugybę duomenų apie žmones. Vienoje sistemoje – vienus, kitoje – kitus, trečioje – dar kitus.

Kas atsitinka, kai technologija leidžia šiuos informacijos fragmentus susieti ir analizuoti kartu?

Atsiranda nepaprastai galingas instrumentas.

Ir čia žmonių nerimas nėra išgalvotas.

BET AR PALANTIR „RENKA VISŲ ŽMONIŲ DUOMENIS“?

Štai čia reikia sustoti.

Tokį teiginį internete galima sutikti, tačiau jis klaidina.

„Palantir“ nėra tiesiog milžiniška slapta duomenų bazė, į kurią kompanija savarankiškai krauna informaciją apie visus pasaulio žmones.

Pati bendrovė nurodo, kad klientams naudojant jos sistemas ji paprastai veikia kaip duomenų tvarkytoja, o klientai kontroliuoja savo duomenis.

Todėl tikrasis klausimas yra ne „Ar Peteris Thielis turi mano bylą?“

Daug rimtesnis klausimas:

Kokią galią gauna institucija, turinti milžiniškus duomenų kiekius ir technologiją, leidžiančią juos sujungti bei analizuoti?

Šitam klausimui nereikia jokios sąmokslų teorijos.

BILDERBERGAS

Čia atsiranda dar vienas faktas, iš kurio internete pagaminama daugybė legendų.

Peteris Thielis iš tiesų yra Bilderberg Meetings Steering Committee narys.

Ne „galimai“. Ne „kalbama“. Tai nurodyta oficialiame Bilderbergo puslapyje.

Tame pačiame komitete yra ir „Palantir“ vadovas Alexas Karpas, buvęs „Google“ vadovas Ericas Schmidtas bei kiti įtakingi verslo, finansų, politikos ir žiniasklaidos žmonės.

Taigi turime realius faktus – Thielis, Bilderbergas, „Palantir“, DI, žvalgyba, kariuomenė, milijardai, politinė įtaka.

Ir tada žmogaus protui labai norisi viską sujungti į vieną išvadą: „Slapta pasaulio valdymo sistema.“

Problema tik viena.

Šiai išvadai įrodymų nėra.

O DABAR – ANTIKRISTAS

Čia Thielio pasaulėžiūra tampa dar keistesnė. Ir kartu – daug įdomesnė.

Pastaraisiais metais jis viešai ir rimtai kalba apie Antikristą ir Armagedoną.

Ne kaip apie siaubo filmą.

Jis bando šias biblines sąvokas panaudoti šiuolaikinei politinei ir technologinei problemai aprašyti.

Thielio svarstymas maždaug toks: žmonija bijo branduolinio karo, pandemijų, nekontroliuojamo DI, pavojingų biotechnologijų ir kitų egzistencinių katastrofų.

O iš didžiulės baimės natūraliai gimsta saugumo poreikis.

Tuomet gali atsirasti pasiūlymas:

Norite saugumo? Reikia daugiau pasaulinės kontrolės.

Daugiau koordinavimo, daugiau priežiūros, daugiau technologijų reguliavimo, daugiau galios viename centre.

2024 metų pokalbyje Hoover Institution Thielis svarstė net globalios sekimo valstybės galimybę.

Jo mintis įdomi: normaliomis aplinkybėmis žmonės tokios sistemos nenorėtų.

Bet jeigu juos pakankamai išgąsdinsi?

Tada situacija pasikeičia.

Thielio svarstymuose Antikristas gali ateiti į valdžią kalbėdamas apie Armagedoną ir žadėdamas žmonėms „taiką ir saugumą“.

Taigi jo matomas mechanizmas gana paprastas – egzistencinė baimė sukuria saugumo poreikį, saugumo poreikis skatina galios centralizaciją, o centralizuota galia gali perimti vis didesnę mokslo ir technologijų kontrolę.

Thieliui tai viena didžiausių ateities grėsmių.

Jis nenori nei vieno kraštutinumo – nei technologinio Armagedono, nei totalinės pasaulinės kontrolės.

Jis ieško kelio tarp jų.

IR ŠTAI ČIA ATSIRANDA DIDYSIS PARADOKSAS

Žmogus perspėja apie globalios sekimo valstybės pavojų.

Bet jo įkurta kompanija gamina technologijas, kurios gali labai sustiprinti valstybės gebėjimą integruoti ir analizuoti duomenis.

Žmogus perspėja apie galios centralizaciją.

Bet pats yra Bilderberg Steering Committee narys.

Žmogus skeptiškai žiūri į demokratinės politikos galimybes.

Bet technologijos, su kuriomis jis susijęs, naudojamos itin galingų valstybės institucijų.

Ir yra dar vienas mažiau žinomas faktas.

Dar 2004 metais tekste „The Straussian Moment“ Thielis svarstė alternatyvą viešai, parlamentarizmo principais veikiančiai tarptautinei sistemai – neviešą pasaulio žvalgybos tarnybų bendradarbiavimą, veikiančią ne pagal įprastus atstovaujamosios demokratijos kontrolės mechanizmus.

Tai nereiškia, kad šis tekstas buvo kažkoks slapas būsimo „Palantir“ planas.

Tam įrodymų nėra.

Tačiau tai daug pasako apie problemas, apie kurias Thielis mąstė jau prieš daugiau nei dvidešimt metų.

Todėl jo filosofijos ir veiklos įtampa yra reali.

Jai nereikia sąmokslo teorijos.

O KĄ IŠ VISO TO PAGAMINO INTERNETAS?

Čia prasideda linksmoji Peterio Thielio istorijos dalis.

Thielis yra beveik idealus žmogus sąmokslo teorijoms.

Faktų rinkinys beveik idealus.

Milijardierius. „Palantir“. Žvalgyba. Pentagonas. Bilderbergas. Dirbtinis intelektas. Politinė įtaka. Skepticizmas demokratijos atžvilgiu. Gyvenimo pratęsimo technologijos. Žemė Naujojoje Zelandijoje. Ir dar žmogus viešai kalba apie Antikristą bei Armagedoną.

Sąmokslo teorijų kūrėjui čia beveik nieko nebereikia išgalvoti.

Reikia tik sujungti taškus.

Ir jie sujungti.

Internete apie Thielį galima aptikti pasakojimų, kad jis su „Palantir“ kuria naują technologinę „Deep State“, kurioje valstybės institucijas pakeis arba kontroliuos privatus technologijų elitas.

Kita versija – kad „Palantir“ jau kuria milžinišką visų žmonių duomenų bazę ir žino apie kiekvieną beveik viską.

Dar platesnėje versijoje Thielis, Bilderbergas, „Palantir“, Pentagonas, žvalgyba ir Silicio slėnio milijardieriai tampa vieno projekto dalimis – technologine Naująja pasaulio tvarka, kuri palaipsniui perims valstybių kontrolę.

Yra ir politinė versija: JD Vance'as tėra Thielio politinis projektas, per kurį technologijų milijardierius įgijo savo žmogų pačiame JAV valdžios centre.

Realus Thielio ir Vance'o ryšys bei Thielio finansinė parama jo politinei karjerai dokumentuoti. Bet iš to padaryti išvadą, kad Vance'as yra Thielio valdoma marionetė, jau reikia papildomų įrodymų.

Toliau dar smagiau.

Kadangi Thielis skeptiškai kalbėjo apie demokratiją, atsirado pasakojimas, kad jo tikrasis tikslas – panaikinti demokratiją ir pakeisti ją technologijų milijardierių valdoma sistema.

Kadangi jis domisi gyvenimo pratęsimu ir senėjimo tyrimais, atsirado garsioji legenda, kad Thielis leidžiasi jaunų žmonių kraują, norėdamas išlikti jaunas.

Taip, rimtai.

Šios legendos faktinis grūdas egzistuoja. Thielis domėjosi parabiozės ir senėjimo tyrimais. Tačiau patikimų įrodymų, kad jis pats būtų naudojęsis „jauno kraujo“ procedūromis, nėra. Dar 2017 metais „Ambrosia“ įkūrėjas Jesse Karmazinas neigė, kad Thielis ar jo atstovai būtų į jį dėl tokių procedūrų kreipęsi.

Internetas, kaip įprasta, atliko likusį darbą: domisi senėjimu – domisi jauno kraujo tyrimais – vadinasi, leidžiasi jaunų žmonių kraują – milijardierius vampyras.

Bet yra dar geriau.

Kadangi Thielis turi didelę valdą Naujojoje Zelandijoje ir technologijų milijardierių aplinkoje iš tiesų egzistuoja pasirengimo didelėms katastrofoms kultūra, atsirado teorijos, kad Thielis žino apie artėjančią pasaulinę katastrofą ir todėl ruošiasi pabėgti į savo bunkerį Naujojoje Zelandijoje.

Ir pagaliau beveik tobula ironija.

Peteris Thielis pats daug metų perspėja apie Antikristo atsiradimo galimybę.

Internetas į tai atsakė paprastai:

o gal Peteris Thielis pats ir yra Antikristas?

Taip. Ir tokia teorija egzistuoja.

Galima iš to juoktis. Tačiau visas šis sąrašas parodo labai įdomų mechanizmą.

Dauguma šių istorijų neprasideda nuo visiškai išgalvoto fakto.

Thielis susijęs su „Palantir“ – tiesa.

„Palantir“ dirba su žvalgybos ir karinėmis institucijomis – tiesa.

Thielis yra Bilderberg Steering Committee narys – tiesa.

Thielis ilgus metus buvo svarbus JD Vance'o rėmėjas: Vance'as dirbo su Thielu susijusiame rizikos kapitalo fonde, o Thielis skyrė apie 15 mln. dolerių Vance'ą rėmusiam politiniam komitetui per 2022 m. Senato kampaniją – faktas.

Jis domisi radikaliu gyvenimo pratęsimu – tiesa.

Jis turi žemės Naujojoje Zelandijoje – tiesa.

Jis kalba apie Antikristą – tiesa.

O tada iš viso to galima pagaminti:

Peteris Thielis su Bilderbergu ir žvalgyba per „Palantir“ kuria DI valdomą pasaulinę sekimo valstybę, per savo žmones perima politinę valdžią, ruošiasi pasaulio pabaigai savo Naujosios Zelandijos valdoje, o kol jos laukia – jaunų žmonių krauju bando tapti nemirtingas.

Puikus siužetas filmui.

Tik faktas nuo to neatsirado.

Ir čia prasideda esminis klausimas.

Kaip iš daugybės tikrų faktų žmogaus prote atsiranda vienas faktas, kurio niekada nebuvo?

KUR BAIGIASI FAKTAI IR PRASIEDA MITAS?

Čia riba gana aiški.

Tačiau yra dar viena, sunkiau pastebima riba.

Faktų galima ir neklastoti.

Pakanka juos atrinkti, sudėti tam tikra tvarka ir susieti taip, kad žmogaus protas pats pasigamintų norimą išvadą.

Faktai liks faktais, tačiau iš jų sukonstruotas pasakojimas jau nėra pats faktas.

Peteris Thielis yra „Palantir“ bendraįkūrėjas – faktas.

„Palantir“ technologijas naudoja galingos valstybės, gynybos, žvalgybos ir teisėsaugos institucijos – faktas.

Thielis yra Bilderberg Steering Committee narys – faktas.

Jis viešai abejojo demokratijos ir jo suprantamos laisvės suderinamumu – faktas.

Jis mano, kad egzistencinių katastrofų baimė gali stumti žmoniją didesnės pasaulinės kontrolės link – faktas.

Jis rimtai svarsto Antikristo, Armagedono ir pasaulinės valdžios problemą – faktas.

Tačiau:

„Thielis kuria slaptą technologinį Bilderbergą, kuris užvaldys pasaulį“ – įrodymų nėra.

„Palantir slapta renka visų pasaulio žmonių duomenis“ – įrodymų nėra.

„Thielis save laiko Nyčės antžmogių“ – patikimo pirminio šaltinio neradau.

„Thielis ketina perkelti žmogaus sąmonę į DI“ – patikimo pirminio šaltinio taip pat neradau.

Ir tai labai svarbi riba.

Nes Peterio Thielio nereikia paversti nei šventuoju, nei demonu.

Pakanka pažiūrėti, kaip jis pats mąsto.

Jo mąstymo grandinė gana nuosekli: žmogus mėgdžioja kitų troškimus – mėgdžiojimas gimdo konkurenciją – konkurencija gali gimdyti konfliktą – masinė politika lengvai padalija pasaulį į „mes“ ir „jie“ – baimė verčia žmones ieškoti saugumo – saugumo vardu žmonės pasirenkę perduoti vis daugiau galios institucijoms – didėjanti kontrolė gali pradėti riboti rizikingą technologinę raidą – technologinė stagnacija riboja žmogaus galimybes.

Todėl Thielio atsakymas yra ne kopijuoti, ne eiti paskui minią, o kurti tai, ko dar nėra – eiti nuo 0 iki 1.

Šitaip Peteris Thielis tampa daug suprantamesnis.

Ir kartu atsiranda klausimas, nuo kurio pabėgti daug sunkiau nei nuo sąmokslo teorijų:

Ar žmogus, taip gerai suprantantis centralizuotos galios pavojų, savo paties technologijomis nepadeda sukurti instrumentų tai galiai sustiprinti?

Atsakymo čia neduosiu.

Nes tai jau būtų interpretacija.

Faktus turime. O ką jie reiškia – pabandykite pamatyti patys.